

STOK – Østjylland

Den 1. 4. 2007, mødtes ca. 30 socialrådgivere, pædagoger og psykologer, som arbejder med familiebehandling. Dette notat er primært afskrift af optagelserne fra aftenens åbne samtaler med de enkelte "borde"

Vi leder efter en familiebehandling, som kan "gå ind i" volden

En ung dreng og hans familie er fanget i tavshed og vold – hvordan kan den professionelle møde familien og forhindre den tragedie, som anes i horisonten?

Troels er 15 år. Han bor sammen med sine forældre på en nedlagt landbrugsejendom i Thy.

Bodil Burian indledte aftenen med at beskrive den familie vi møder i Kresten Kusks kortfilm – **Ved siden af Vejen**. Filmen er bygget over en autentisk historie fra Thy.

Bodil tog den "kunstneriske frihed", at beskrive familiens baggrund, for at skabe materiale til hendes overvejelser om enten at møde denne familie i en familiebehandling med en strukturel og manualbaseret tilgang eller en familiebehandling med en systemisk og narrativ tilgang. (Bilag 1).

En dag ved siden af vejen

Gennem filmen får vi et kik ind i familiens verden. Familiens medlemmer taler næste ikke sammen. Faderen lægger en tyngede tavshed ind over hjemmet. Moderen er også tavs. Troels, den yngste søn på 15 år, gør tilløb til at bryde tavsheden. Han opsøger storebroderen Erling, som forældrene har smidt ud af hjemmet. Da Troels har været sammen med broderen, og kommer tilbage til hjemmet bliver faderen provokeret så snart, han ser ham. Uden kommentarer slår han drengen voldsomt med et læderbælte. Moderen ser tavst på det, som sker. Efter episoden prøver moderen at tale med Troels alene, og be'r ham lade være med at opsøge storebroderen. Hun siger, at broderen er syg, og at forældrene ikke ønsker at have noget med ham at gøre.

Aftenens helt centrale kerne blev de overvejelser, deltagere gjorde, da de havde set første del af kortfilmen, og derefter blev bedt om at drøfte:

Hvordan kan man møde denne familie i et tilbud om familiebehandling?

Vi så filmen med særlige briller

Inden filmen fik alle deltagere "særlige briller at se filmen med":

- a. hvor ser du åbninger til "behandling" for behandleren?
- b. hvor og hvordan kan man se volden som en energigivende kraft (på trods)?
- c. hvor ser du, at de enkelte viser tegn på at ville inkludere en anden/de andre?

Samtale med hver enkelte "bord" og reflekterende noter fra de øvrige

Hvordan kan man overhovedet nærme sig denne problematik? Tavshed, vold, fattigdom, isolation, depravation ... Inge Kjærgård hjælper hver enkelt "bord" på vej ... og ja, det kan man.

Gruppe 1

- Man skal have nogle særlige briller på for at kunne tage sådan noget her. Noget af det vi talte om først var, hvilken kraft der var i det, at far slog. Det vi havde lagt mærke til var, at det aktiverede nogle reaktioner. Det aktiverede mors reaktion. Det var faktisk det eneste tidspunkt, hun reagerede på. Det var der, hvor hun kaldte på hunden og tog den op. Volden aktiverede, så der skete noget
- Hun opsøgte også Troels på værelset, men der var jo ikke den store snak mellem dem; men vi så, at når Troels blev slået, så tog moderen kontakten til ham.
- Der var jo næsten ingen ord i familien. Det var det at faderen slog, der var igangsættende for alt det, der skete i familien så at sige.
- *I kobler det I siger på kraft, kunne I også have koblet det på inklusion?*
- Vi kobledede det også på inklusion. For det at far slår, det er jo en eller anden form for kontakt.
- *Hvilke ideer fik I så til hvad, man kunne gøre.*
- Hvis vi ikke kunne få storebroderen med i en snak, så vil vi se om, vi kan tage hans historie med ind, og se hvad det kan åbne, og hvad det kan bringe af forstyrrelse i den aktuelle fastlåste historie.
- Vi talte helt klart om familiebehandling i et narrativt perspektiv. Det var det, der var vores bud. Netop fordi det er væsentligt at få frem, hvad volden gjorde ved den enkelte. Vi ville også høre om deres værdier. Det de troede på. Hvordan har

volden påvirket deres egne værdier, både fars og mors og bringe den del ind.

- Så enhver form for sprog i denne her familie vil være en anderledes ting end det, der sker lige nu. Det må vi arbejde med. Bringe sproget ind. Vi talte om fars historie. Hans opfattelse af vold og følelsen af volden, fordi han måske selv var blevet slået. Og også moderens historie, og relationen til hendes egen mor.

- *Snakkede I om, hvordan I kunne nå fra dørrinet og hen og få den kontakt, som er nødvendig for at få deres fortælling?*

- Vi var inde omkring, hvordan vi overhovedet fik kontakt. For man kunne umiddelbart godt tænke, at det var en familie, som absolut ikke havde lyst til noget som helst. Vi gik ud fra at skolen havde reageret eller nogen havde, og at det var det, der var indgangen. Og så snakke vi om, man skulle på produktionens domæne og sige, at "man må ikke slå" – men vi tænkte også, at det ligger implicit i det at slå, at det er afmagt, og at man har et ønske om at gøre noget andet. Så det er nok ikke nødvendigt, at sige det må man ikke. Vi tager for givet at faderen vil være med.

Gruppe 2

- Vi startede med at tale om forskellige situationer i filmen. Det øverste på vores papir med pilene refererer til nogle sekvenser i filmen, hvor Troels søger moderen og moderen søger Troels efter at han har fået bank. Troels og Erling søger også hinanden. Troels søger endda Erling selvom han går meget langsomt derhen. Der er faderens straffe, der ligger hen over, og kunne holde ham tilbage; men han bliver trukket over til Erling alligevel. Så var vi noget optaget af hunden. Den havde nok den bedste position i hele familien. Med den var der opmærksomhed, omsorg, kontakt og måske også noget glæde og nogle mere varme følelser. Så tolkede vi det med Troels, der siger til faderen "Du er syg i hovedet", at det er hans måde at søge kontakt med faderen på. Og så er der også det med moderen, der også søger hunden. Der er en speciel situation lige i starten, hvor Troels får bank af faderen, og hvor moderen lister hen i dørråbningen og forsigtigt kalder på hunden. Vi havde det nok lidt svært med hvordan, vi skulle tolke det.

- Jeg vil ikke sige, vi havde det svært. Vi havde bare fem tolkninger på det. Og det var rigtig spændende.
- *Skal vi ikke prøve at høre nogen af dem?*
- Det sjove er, vi ville tale om åbninger; men vi kom til mere til at snakke om kontakter og inklusionssekvenser end åbninger.
- Og flere af dem gik ind i hinanden.
- Jeg synes, det var enormt spændende, at vi havde forskellige forståelser.
- Jeg tolkede fx da hun tager hunden ind. Ja, umiddelbart så tænker jeg: naboen ikke må høre det her, og derfor skal jeg have hunden til at holde mund. Det er min tanke.
- Jeg tænkte, at når hun ikke kunne hjælpe Troels, så kunne hun da i hvert fald tage vare på hunden.
- Jeg tænkte, det var for ikke at hidse faderen endnu mere op ved, at nu stod hunden også og larmede, så nu må hun passe på og glatte lidt ud, så det ikke eskalerede endnu mere.
- Ja, og måske beskytter hun hunden mod at den også får bank.
- Jeg tænkte, at det var moderen, der ikke kunne holde ud at se på det der, og at det var en måde at lave en afledning for sig selv på.
- *Snakkede I også om, hvad I kan gøre som behandlere?*
- Ja vi snakkede om, hvad vi kan gøre som behandlere der hvor, Troels søger sin mor. Og der hvor mor opsøger Troels på værelset. Hvordan kan vi som behandlere hjælpe dem der? Vi var helt klart enige om, at det er sproget, der skal bruges som en vigtig faktor i behandlingen. Se på negationerne i det hele taget.
- Der var helt konkrete spørgsmål, som Troels stiller til moderen. Fx "Hvorfor skal storebroderens dør være låst". Han får ikke svar, men han har lyst til at få svar. Og der kunne vi sandsynligvis hjælpe på vej.
- *Hjælpe til at få svar?*
- Ja, og gøre historien omkring Erling "tykkere" via interesserede spørgsmål
- *Betyder det, at I var mest på den narrative vej?*
- Ja, begyndende
- Så snakkede vi også om, at hvis vi skulle komme over dørtrinnet til denne her familie, så måtte vi anerkende faderens tæsk som en form for omsorg for at Troels ikke skulle komme i uføre. Ellers fik vi ikke faderen i tale.

- *Det skulle være jeres måde at komme over dørtrinnet på?*

- Jeg er helt overbevist om, at hvis jeg sagde til den far, at jeg kan se, at du er meget bange for at Troels skal blive kriminel, og at du gør det, du kan for, at han ikke skal blive det, så vil faderen samarbejde. Det tror jeg på.
- Jeg tror ikke, vi skal bruge ord som vold og magtesløs. Vi skal bruge ord som, at han er handlende, og han tager vare på, og han gør noget for at skabe kontrol, og for at passe på drengen.
- Han er ikke ligeglad.
- Han er ikke ligeglad med drengen. Det er vigtigt.
- *Hvis han holder op med at slå, så har han slet ingen kontakt med drengen ... eller?*
- Nej, nej, nej ... Han holder jo ikke op med at slå uden, han har noget andet.
- Det vi snakker om her er jo, hvordan vi overhovedet kan komme i gang. Kontaktetablering og hvordan vi kan få skabt en terapeutisk alliance.

Gruppe 3

- I vores gruppe havde vi mange forskellige stemmer. Den forrige gruppes "åbninger" er stort set de samme, som vi havde. Vi så to åbninger i forhold til faderen, nemlig i starten da han står i døren og før Troels får den første gang tæsk. Vi ser en åbning ved spisebordet, da Troels siger: "Han siger, du er skør i hovedet", da er far lyttende et øjeblik før Troels siger "skør i hovedet" men så får han én på kassen. Der er åbninger mellem mor og Troels. Troels er den, der laver de fleste åbninger, som vi ser det, både i forhold til moderen og i forhold til storebroderen.
- *Og jeres ideer til hvad vi skal gøre?*
- Ja, da jeg nu er først, så siger jeg. Vi lever i et land, hvor det er kriminelt at slå sine børn. Det er strafbart. Så det udgangspunkt vil jeg ikke være så nervøs for at tage, og holde faderen op på at det er det, det er. Fordi jeg ikke tror så meget på hvordan, vi ellers kan få kontakt. Derefter, så er vi kommet til det at sige "kl. er 17:18¹ du er anholdt!" Derefter vil vi tale rigtig meget med far om de bank og de tæsk, han selv har fået. Vi vil også hente Erling hjem, for han skal også høre denne

¹En spøgfuld bemærkning, som blev brugt, da vi bad folk standse deres drøftelser, inden vi gik i gang med aftenens åbne interviews.

meget vigtige historie. Fars tæsk historie. Så det skal både moderen og drengene høre.

- Vi snakkede om, at vi også skal have det udgangspunkt, at faderens klø over for Troels er en eller anden form for omsorg. Han ønsker at passe på sin søn. Passe på at han ikke kommer ud i kriminalitet. Passe på at der ikke sker ham et eller andet. Det vil også kunne være vores udgangspunkt i mødet med ham. Måske var det et af de steder, vi var lidt uenige. Men i hvert fald havde vi forskellige ideer til, hvordan vi skulle snakke med faderen om hvilke positive intentioner han dog trods alt havde. Hvad for en drøm eller tankegang han havde, siden han var nødt til at bruge de handlinger han gjorde.

- Vi snakkede også om hvilket sprog, vi skulle bruge, altså koble os sprogligt. Det har vi også talt om ved de andre STOK-møder, især måske at med sådan en mand som Troelses far, da er det vigtigt at koble sig med et sprog, han umiddelbart forstår og kan være med på.

- *Når vi nu også her snakker om forskellige retninger og veje at tage, er der så noget i det I siger, som kommer i konkurrence med hinanden?*

- Det behøver det ikke at gøre. Det er mere et spørgsmål om, hvornår vi bruger det ene og det andet. Det er der, det svære kommer, det er at få lavet den første kontakt.

- Vores ide er at bruge loven. Vi har også en reel interesse i at lære ham at kende. Jeg tror, det er væsentligt, at hele familien oplever, at det menneske, som kommer ind af døren lader sig involvere og berøre af hvad, familien slås med. Så de kan mærke, at det er et menneske, der vil dem.

- At det er strafbart, er der nogen af os der taler mere for, end at komme og sige, at vi tror, du har gode intentioner. Og hvis du ikke vil snakke med mig, så er det jo strafbart og så melder jeg dig. Den vej synes nogen af os ikke er helt troværdig.

- Men vi snakkede om, at faderen er vigtig. Moderen og Troels vil nok ikke turde sige noget. Det er faderen, der skal give lov. Og det er vigtigt at give ham værdi. Se ham og respektere ham som overhovedet, og det er ham, vi går til først.

- Vi kunne let forfalde til, at det er moderen, som gerne vil, og det er hende vil skal møde. Men det er nok mere vigtigt og væsentligt at få hul via ham.

- Man kunne risikere at ekskludere faderen ved at gå vejen via moderen.

- Ja, og tro at vi kunne være gode og redde en svag kvinde og hendes søn uden at få kontakt med faderen

- Så vi snakkede faktisk om, at vi tror, vi kan få lov til at tale med familien med loven i hånden

- Vi ser det som en familie, der nok udadtil vil sige "Vi har ingen problemer, og vi har ikke brug for hjælp".

- Jeg tror også, at vi først skal være i produktions domæne, og få klarlagt hvad loven tillader og ikke tillader i den sammenhæng her. Men så tror jeg også, det er vigtigt, at vi ikke derefter er fordømmende. Det er alene ud fra loven der dømmes og på dens præmisser. Det er vigtigt at vi som personer ikke derefter er fordømmende.

- Ja, det lader vi politiet om. Men det er en måde at få adgang og kontakt til familien på.

- Vi vil betone alvoren

- Så tror vi godt, vi kan nå dem. Når rammen er sat.

- Ja, det tror vi

- Ja, når han kan mærke, at vi faktisk tror på, at han ønsker at være en god far.

- Ja, når han kan mærke, at samfundet faktisk ser på det han gør, og at det er ulovligt, det han gør, og at han er nødt til at gøre noget andet. Derfor tror jeg, at vi kan få ham i tale. Så skal vi lytte til ham og være ordentlige behandlere. Og det er der, jeg tror vi er lidt uenige. Jeg mener vi er nødt til at være klare, for ellers får vi ikke kontakten til ham. Han blæser dig ud af døren, når du kommer ind.

- Så kommer vi til det spørgsmål. Hvad er der overhovedet, der kan få mennesker til at forandre sig, eller få os til at forandre os? . Nødvendighed, kærlighed, lyst, nysgerrighed eller hvad er det, der får folk til at forandre sig? Her kan det godt være, det er nødvendigheden.

- *Hvis I nu skulle hæve det, I vil gøre her op på det teoretiske plan, hvad er det så for en retning?*

- Retning? Vi er da dødnarrative. Vi går efter historierne.

Gruppe 4

- Det systemiske er et nyt sprog for mig, så jeg har svært ved lige at sige noget om åbninger.

- *Det kan måske også være en provokation at blive bedt om at se dem?*

- Nej, jeg skal bare lige finde ud af at se på det og få det sat i en ramme. Men vi snakkede om, at

den åbning, der var mellem mor og Troels, det var at de gjorde nogle tiltag begge to til at få skabt kontakt. Også at Troels bidrag til det var meget provokerende. Han spørger: "Hvorfor"? og han siger: "Du er sindssyg" på en provokerende måde. Det er vigtigere for ham at få en forståelse for det, der sker i familien, end fx at hævne sig på faderen eller gå fra ham. At familien holder sammen gennem en slags forståelse, det kæmpede han faktisk lidt med.

- De brugte hunden. Der var så meget kærlighed til denne her hund.

- Vi talte om, hvorfor sparkede han ikke hunden. Det kunne da have været den logiske konsekvens i systemet, at han sparkede hunden; men det gjorde han jo ikke, for hunden var hans bedste ven. Vi så den kom på værelset, og den kom og modtog ham. Så der var noget, han kunne have valgt anderledes – altså at sparke hunden; men det gjorde han ikke.

- Og så snakkede vi om det forhold, han har til storebroderen, nogen af os synes godt vi kunne se kærlighed, og andre sagde, at det kan man kun kalde en forkvaklet kærlighed. Det er der, hvor det ser ud som om broderen vil give ham et knus, men så og på en lidt kejtet måde niver ham lidt i kinden og ja, det er så deres måde at udtrykke kærlighed på, sammen.

- Vi var i hvert fald enige om, at de som brødre havde en relation – men hvor meget kærlighed der var i den, var vi ikke helt så enige om.

- *Hvad er det mon så, de har?*

- Det eneste sted de smiler, er der hvor de står og smadrer bilen

- *Snakkede I om, hvordan I ville gå ind i familien, og hvad I ville gøre?*

- Det var vi meget uenige om.

- For det første havde vi snakket om, at det der med volden skal placeres hos familierådgiveren. Hun er myndighedspersonen, så hvis der skal anmeldes, så er det hende.

- Vi var også enige om, at det skulle anmeldes.

- *Er det det samme som den anden gruppe sagde. Det er med loven i hånden, vi skal komme ind her?*

- Nej – for jeg tænker, at det er rigtig svært at skabe en god kontakt, hvis det er med loven i hånden. Det vil jeg ikke kunne. Og vi snakkede egentlig også meget om kontakt. Og hvordan får

man overhovedet kontakt til en familie som denne her?

- Og i den foregående gruppe kunne jeg høre, at man skulle vælge det sprog, som faderen havde. Og da tror jeg, at det er rigtig vigtigt at tage fat i ham, for selv om han er den svageste person, så har han alligevel positioneret sig som den, der bestemmer i familien. Det så vi, da de sad og spiste ved bordet. Tingene kørte rundt der. Så jeg tror da også, at hvis man kan ramme ham et eller andet sted, så kan man få en kontakt, og hvis man ikke kan, så får man ingen kontakt. Når jeg siger ramme ham, så mener jeg, at nå ham i forhold til at finde en eller anden ting, som man kan finde ud af at snakke om sammen. Men så ved vi jo også, altså som jeg ser den familie, så ved vi, at familier, som dels ikke har ret mange ord og har en snæver omgangskreds, og som ikke har ret meget kontakt ud i verden, at det er hamrende vigtigt, når man skal have kontakt med dem, at de oplever én som total ærlig. Hvis de får den mindste fornemmelse af, at de ikke kan stole på dig, så får du ingen kontakt til dem. Det er min erfaring.

- Uærligheden kan opstå, hvis man har to forskellige mål med at komme ind i familien. Man bliver nødt til at være helt klar på, hvad det for et mål, man har med at komme ind i familien.

- Der må ikke være skjulte hensigter. Det duer simpelthen ikke.

Gruppe 5

- Flere steder til at begynde med er der åbninger. Det her er udtryk for, at det er en familie, hvor det er godt at være hund, fordi det er den, der har det bedst. Den får den omsorg, de ikke er i stand til at give hinanden. Og man kan sige, at det både er et udtryk for en åbning og for en kraft. Og åbningerne hos Troels og hos moderen, som især har med hunden at gøre, kan man sige er en selvomsorg, de er i stand til at give sig selv via den hund. Så det er en måde at holde sig intakt på.

- Jeg tænker, der var noget livgivende ved den hund. Sammen med den leger Troels, og der er han en dreng. Jeg tænker på den scene, hvor han sidder på værelset og lader hunden ruske med sokken. Så var vi også lidt inde på, hvordan volden var livgivende ved, at den også er en kommunikationsform i familien. Og i den kommunikation der kommer imellem Erling og Troels i scenen

hvor de møder hinanden og Erling sætter tommelfingeren på Troels' kind, og man tænker: slår han ham nu. Det tænker man, eller hvad sker der. Troels får sagt "Fuck dig". De laver en afgrænsning i forhold til hinanden.

- *Hvor ser I det livgivende i det?*

- Det livgivende er, at de finder sammen. De smiler, og der er bevægelse i den scene, hvor de smadrer bilen.

- Og de finder også hinanden, da de prøver at få den startet. I startscenen da de prøver at få bilen til at køre.

- *Talte I om, hvordan I eventuelt kunne bruge de åbninger i forhold til familiebehandling?*

- Vi nåede ikke særligt langt. Vi fortabte os lidt i historien.

- Vi blev så optaget af det.

- Men det vi i hvert fald nåede, det var til sidst at sige. Sådan som vi ser det for familien: "Det er Erling som er problemet". Og det kunne være en indfaldsvinkel til at nå dem, ved at tale om historien om Erling og med Erling.

- Vi gjorde os også mange tanker omkring far. Fx da Troels konfronterer ham med, at han er syg i hovedet, og at man egentlig godt ved, at han har nogle problemer, og at der er noget, der er svært for ham. Om han egentlig er en person, der føler sig uden for og er meget ramt. Og det kunne være vigtigt, at give ham noget omsorg og få ham med ind, selv om vi ikke havde mange gode ideer til hvordan, vi kunne være sikre på at få ham i tale.

- Det virker noget povet af Troels, at han til sin far siger "Erling siger også, at du er syg i hovedet". Vi havde en snak om, hvordan det egentlig skulle forstås. En af måderne at tolke det på er, at det er udtryk for den alliance, der er bygget op mellem Troels og Erling, dvs. at den inklusion som har fundet sted er, at han vover at komme frem og markere sig over for faderen, for han ved godt, at han får tæsk.

- Der ligger vel også noget håb i det for Troels, at han siger det til sin far.

- Ja.

- Han har ikke opgivet at sige "Hvorfor må Erling ikke være her" Han har ikke opgivet at stille spørgsmål.

- *Erling har styrket ham til at sige det, er det det I siger?*

- Ja gennem den alliance, de har fået lavet, da har han fået styrke til at stille op.

- Eller måske er det også et savn, for hvorfor er døren til Erlings værelse låst? Han savner måske at have broderen i huset. Han inviterer ham også ind af vinduet, da han banker på.

- *På en måde er det jo en konkurrerende tanke til den, vi hørte før. At det blot er en måde at få kontakt på?*

- Vi kan helle ikke helt vide hvilket spil, der er i det. Hvordan er moderens rolle, hvordan er modernes position? Det kan jo sagtens være, at hun er enig med sin mand. Det kan jo godt være, at hun ikke bare er sådan en undertrykt kvinde. Men at hun faktisk et eller andet sted mener, at det er det rigtige at gøre, når han nu ikke vil lade være med at se Erling. Vi kan ikke vide det.

- Hun er i hvert fald faderens talerør, da hun beder Troels om at holde op med at se ham.

- Hun gør det så bare ved at appellere til ham om at forstå det. I stedet for at det er faderen, der skal banke ham på plads. Men det kan godt være at hun tror, at det er nødvendigt, det ved vi ikke.

- *Og appellen bringer ikke noget nyt med sig?*

- Nej

- I forhold til det med, hvordan skal vi komme ind i denne her familie. Nu kan vi jo ikke helt vide, hvordan vi får det her præsenteret. Vi har set en film, og sådan er det jo ikke ude i virkeligheden. Så hvordan kommer man over dørtrinnet, som du formulerede det. Det nåede vi ikke så langt i; men noget af snakken går på, vi skal i hvert fald havde den far i kontakt, for han spiller en dominerende rolle i familien med sin tavshed og med sin vold. Så på en eller anden måde, må det handle om at nå ham i de behov, han føler bag den adfærd, han har.

- Det vi snakkede om var, og som vi også fornemmer fra to af de andre grupper, at vi tog for givet, at vi har fået en underretning, og der er et mål, der hedder at få stoppet den vold

- Og vi sluttede med, at det kan være Erling man tager udgangspunkt i, og at dialogen starter omkring det.

- Det blev egentlig nyt for os. Erling er slet ikke med, og det er alligevel her vi skal starte.

- *Nåede I at snakke om at den måde, I tænkte om det på, hvilken teoriretning det mest er, jeres ideer hører under?*

- Hvad synes du, det lyder som om?

Latter fra salen ...

Under samtalerne med de fem grupper blev der skrevet noter, som dels fastholdt vigtig pointer og nogle af de ideer, folk selv fik undervejs. (Bilag 2)

Det er vigtigere for Troels at få en forståelse for det, der sker i familien, end fx at hævne sig på faderen eller gå fra ham. At familien holder sammen gennem en slags forståelse, det kæmper han faktisk med.

Citat fra en af grupperne.

... og der blev plads til frie kommentarer fra alle, inden vi til sidst fik kendskab til kortfilmens slutning.

Ved siden af vejen. Filmen blev stoppet, netop som Erling bankede på ruden til Troels værelse, og han bliver lukket ind. Troels har gjort sig klar til at stikke af sammen med storebroderen. Men det viser sig, at Erling forlanger, at han først skal skaffe penge fra forældrene. Troels går ned i huset, standser, ser på forældrene, som sover i soveværelset. Går ind i stuen, ser på faderens jagttrofæer. Erling er blevet tilbage i værelset. Han hører skud, og finder lillebroderen siddende med ryggen til forældrene. Forældrene vrider sig klægende i sengen. Troels holder sig for ørerne, venter, rejser sig og kalder 112.

Tak for i aften. Næste gang handler det om VANVID. Det er torsdag den 19. april kl. 19

Der ikke er berøringsangst i forhold til denne case.

Vi havde stoppet kortfilmen, der hvor vi stadig fandt, at der kunne være gjort noget. Og at familiebehandling kan være svaret. Jeg vil trække følgende punkter frem som en foreløbig sammenfatning af aftenens arbejde.

- **Analysen.** De mange antagelser og forståelser, som blev fremlagt, belyste de særlige intentioner faderen, moderen, Troels og Erling hver for sig kunne have med deres forskellige handlinger. Intentioner, bevidste/-ubevidste om at holde sammen og samtidig være en del af det system, deres familie danner (på trods). Fx kan man forstå volden som et udtryk for omsorg og beskyttelse, samtaler og formaning som et udtryk for sammenhold, og kniben i kinden som et udtryk for broderskab for blot at nævne nogle få af eksemplerne.
- **Sproget.** Der er fokus på familiens tavshed, og det bliver fremhævet at familiebehandleren skal bringe sproget ind i familien. Det er vigtigt at lytte til den enkeltes sprogkode og tone sig ind på sproget og med temaer, som giver mening for familien.
- **Kontakten.** Den terapeutiske alliance med familien kan etableres på forskellige måder. Ingen ville hævde, at det blev let, men at det er muligt. De forskelligheder, som kom frem, var et spørgsmål om rækkefølge, eller forgrund/baggrund – eller de indeholdt mere grundlæggende uenigheder, som kan udforskes nærmere.
 - Kontakt via straffeloven.
 - Kontakt via fortællingerne og værdierne.
 - Kontakt via analyse af familiehierarkiet.
- **Retningen.** Det var især familiebehandling med en narrativ tilgang, der blev foreslået, at vi skal møde familien med.

Not.Bodil